

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6217/23
6.3.2024 године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Весне Целетовић Цуцић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Владимир Слијепчевић, адвокат из Београда, Дечанска бр. 5, против туженог Града Београда, кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, Тиршова бр. 3, ради исплате накнаде, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 2524/21 од 20.9.2023. године, у седници већа одржаној дана 6.3.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба туженог Града Београда и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 2524/21 од 20.9.2023. године у ставовима првом и трећем изреке.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првом изреке, усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени, да тужиоцима на име накнаде за експроприсану непокретност, 4/6 идеалних делова катастарске пацеле ..., површине 637м², уписане у лист непокретности бр. ... КО ..., исплати износ од 13.250.424,00 динара, и то сваком од тужилаца износ од по 6.625.212,00 динара, са законском затезном каматом почев од 20.9.2023. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате. Ставом другим изреке пресуде, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца да се обавезе тужени да плати тужиоцима законску затезну камату на износ од 13.250.424,00 динара, од дана 22.9.2021. године до дана 19.9.2023. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да солидарно тужиоцима, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 818.766,00

динара, са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење па до исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени, побијајући је у ставовима првом и трећем изреке, из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да жалба туженог није основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би побијана одлука морала бити укинута. Супротно наводима жалбе туженог, није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из тачке 12 ове законске одредбе, јер је изрека првостепене пресуде јасна и у складу са разлозима образложења, који су такође јасни, потпуни и непротивречни стању у спису и изведеним доказима како у односу на чињеничне закључке, тако и у односу на примењене прописе, па одлука не садржи такве недостатке због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у листу непокретности број ... КО..., уписани као сувласници кат. парцеле број ..., са обимом удела сваког од тужилаца од по 2/6 дела. У поседовном листу констатовано је постојање објекта - улице, у површини 637 м², а као ималац права на објекту је уписан Град Београд, из чега је утврђено да је изградњом ... улице у ..., дошло до заузимања предметне парцеле у површини од 637 м². Решење о експропријацији земљишта није донето, а процењена тржишна вредност предметне парцеле износи 31.251,00 динара по м² за градско грађевинско земљиште.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а одлучујући о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је пре свега ценио истакнути приговор активне легитимације тужилаца и закључио је да исти није основан, с обзиром на то да су тужиоци у евиденцији катастра непокретности уписани као сувласници предметне непокретности, кат. парцеле број ... на којој се налази улица ... Ценећи даље истакнути приговор недостатка пасивне легитимације на страни туженог Града Београда, суд је нашао да је и овај приговор неоснован. Наиме, Законом о главном граду, у чл. 8, предвиђено је да Град Београд, поред надлежности општине и града утврђених Уставом и законом, на својој територији у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, реконструкцију, одржавање и управљање општинским и некатегорисаним путевима, улицама, као и државним путевима који су у надлежности Града Београда, док је Одлуком о улицама, локалним и некатегорисаним путевима (“Службени лист града Београда” бр. 3/01...29/07) предвиђено да послове управљања, одржавања, заштите и развоја улица и

локалних путева на подручју градских општина обавља Дирекција за путеве града Београда, а главне улице и локалне путеве на подручју градских општина Вождовац, Врачар, Звездара, Земун, Нови Београд, Палилула, Раковица, Савски венац, Стари град и Чукарица утврђује Скупштина Града Београда (члан 5 став 1). Дирекција за путеве издаје сагласност на техничку документацију за изградњу или реконструкцију улица, локалних путева и путних објеката, а изграђене или реконструисане улице, путеве и путне објекте, инвеститор је дужан да са одговарајућом техничком документацијом, у року од 5 дана од дана добијања употребне дозволе, преда Дирекцији за путеве на одржавање (чл. 12). Првостепени суд је оценио као неоснован и приговор застарелости потраживања, истакнут од стране туженог, имајући у виду да није донето решење о експропријацији, нити је у било ком другом поступку донета одлука о накнади за одузето предметно земљиште, па самим тим није ни почео да тече рок од ког се рачуна застарелост права на накнаду за предметно земљиште. Поред тога Закон о експропријацији не прописује застарелост права на накнаду за одузето земљиште.

Имајући у виду наведено, а како је спорна парцела заузета изградњом улице, као јавног објекта од општег интереса, те како је изградња, одржавање управљање и коришћење улица, локалних и некатегорисаних путева на територији Града Београда у надлежности туженог, то је првостепени суд применом одредби чл. 11, 41 став 2 и члана 42 Закона о експропријацији закључио да тужиоцима, као сувласницима кат.парцеле ..., површине 637 м², са обимом удела од по 2/6 дела, припада право на накнаду за одузето грађевинско земљиште у висини тржишне вредности земљишта у време пресуђења. Како је из дописа Министарства финансија - Пореске управе од 20.5.2022. године, утврђено да тржишна вредност предметне парцеле износи 31.251,00 динара по м², то је првостепени суд обавезао туженог на исплату ове накнаде у износу од 13.250.424,00 динара, и то сваком од тужилаца износ од по 6.625.212,00 динара, сходно чл. 58 став 2 Устава Републике Србије, као и члану 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Висина накнаде утврђена је сагласно одредби чл. 42 став и 2 Закона о експропријацији одређивањем тржишне цене предметног дела парцеле, од стране Пореске Управе, као органа надлежног за утврђивање пореза на пренос апсолутних права на непокретностима. На досуђени износ накнаде, првостепени суд је тужиоцима досудио и законску затезну камату сходно чл. 277 ЗОО, и то почев од 20.9.2023. године, као дана пресуђења, односно од дана када је утврђена висина накнаде сходно чл. 41 став 2 Закона о експропријацији. Првостепени суд је одбио тужбени захтев тужилаца да им на досуђени износ накнаде досуди камату почев од 22.9.2021. године, с обзиром на то да је висина накнаде за одузето земљиште утврђена даном пресуђења, па је одлучено као у ставу другом изреке пресуде.

Одлука о трошковима поступка донета је применом одредби чл.153, 154 и 163 Закона о парничном поступку.

По схватању овог суда, као другостепеног, првостепени суд је на

правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку јасне и довољне разлоге које у свему као правилне прихвата и прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Одредбом члана 58 Устава Републике Србије, између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу, утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2).

Одредбом члана 10 Закона о јавној својини (“Службени гласник РС” број 72/11...153/2020), поред осталог, прописано је: да добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом-јавни путеви, јавне пруге, мост и тунели на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго (став 2); да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те немене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица којем су та добра дата на управљање (став 5); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева другог реда, који су у својини аутономне покрајине, на чијој територији се налазе, као изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица, који нису део аутопутева државног пута I и II, тргова и јавних површина, које су у својини локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 7).

Право на несметано уживање своје имовине и забрана да га било ко буде лишен, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права, гарантовано је и Протоколом број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (члан 1 став 1).

Из цитираних одредаби произлази да дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је одузимање учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Изградњом објекта (путеви, инфраструктурни или други објекти у јавном интересу) од јавног интереса на земљишту неког лица, врши се одузимање права својине без обзира на то што право својине тог лица није формално одузето у поступку експропријације. У конкретном случају, на делу предметне парцеле тужилаца изграђена је улица и тај део земљишта више не може бити у приватној својини тужилаца. С тога тужиоци, као ранији власници земљишта које је фактички изузето из њиховог поседа, а без доношења решења о експропријацији, имају право на накнаду за то земљиште од туженог, према правилима која важе за одређивање накнаде о експропријацији.

С обзиром на наведено, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право када је на

основу цитираних законских прописа усвојио тужбени захтев тужилаца, јер је земљиште тужилаца приведено намени безведеног поступка експропријације, односно изузимања из поседа на који начин су тужиоци у делу предметне парцеле, површине 637 м², депосидирани у мирном коришћењу тог дела парцеле, због чега је тужени дужан да тужиоцима исплати накнаду за фактички одузето земљиште. Како тржишна цена фактички одузетог земљишта износи 31.251,00 динара по м², правилно је првостепени суд закључио да тужиоцима као сувласницима са уделима од по 2/6 дела на име накнаде за фактички извршену експропријацију кат.парцеле ... КО..., површине 637 м², припада износ од по 6.625.212,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења сходно одредби члана 277 ЗОО.

Неосновани су жалбени наводи туженог да је суд погрешно оценио истакнути приговор недостатка пасивне легитимације. Ово имајући у виду да је тужени обвезник исплате накнаде, јер се део спорне парцеле користи као улица - добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10 став 7 Закона о јавној својини.

Такође, без утицаја су жалбени наводи туженог да основ потраживања у конкретној правној ствари може бити само накнада штете, а не и изузимање земљишта до кога није дошло. Ово с тога што, када је земљиште планским актима органа јединице локалне самоуправе и фактичким радњама на терену приведено одговарајућој намени улице у насељеном месту и на тај начин постало средство у јавној својини, а надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о изузимању земљишта из поседа, ранији власник има право на накнаду по основу фактичке експропријације. У таквом случају ради се о фактичкој експропријацији, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни или други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о одузимању земљишта. Дакле, до фактичке експропријације долази услед пропуста општине, односно Града, који дозвољава изградњу објеката од јавног интереса на земљишту које није формално експроприсано и које се због изградње не може користити. Због тога се кроз институт фактичке експропријације штите ранији сопственици у односу на општину, односно Град.

У конкретном случају, трајним заузимањем непокретности тужени је извршио њихово фактичко одузимање, без спровођења одговарајућег управног акта. Потраживање накнаде за ово земљиште не застарева и уколико накнада никада није одређена решењем надлежног органа у управном поступку, ни одлуком суда, може се увек тражити. С обзиром, на у поступку утврђену чињеницу да накнада власницима заузете непокретности није исплаћена, потраживање те накнаде није застарело и власници одузете непокретности на њу имају право.

Правилна је и одлука првостепеног суда о досуђеним трошковима поступка из става трећег изреке побијане пресуде, имајући у виду да је донета правилном применом одредбе члана 153 став 1, 154, 163 Закона о парничном поступку, а с обзиром на успех парничних странака у спору, све одмерено

према Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи важећим у време пресуђења.

Са изложеног, Апелациони суд је на основу одредби чл.390 и 401 тач 2 Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци ове пресуде.

Овај суд је имао у виду да је првостепени суд у образложењу побијане одлуке погрешно означио предметну парцелу као “...” уместо “...”, међутим ова очигледна грешка у техничкој изради одлуке (писању) се може исправити у сваком моменту, сходно чл. 362 ЗПП.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић